

tar-ne Anàlogament es pogué dir que els galants anaven recitant paraules d'amor mentideres a les noies, com ja ho féu el galant de Fc. de la Via amb la monja seduïda.

2) Si el mot venia de la Mossaràbia o morisqueria valentino-balear, quina podria ser, doncs, la seva etimologia? No pas res de l'àr. *rubt* ni del fr. *rond*, o ll. *ROTUNDUS* això ja és palès fonèticament i no cal entretenir-s'hi. Ens preguntem si no podria ser un derivat mossàrab de *recontar*. Tal com de *contar* ve *contalla* i *contarella*, de *recontar* > *recontalla*. El verb *recontar* és gairebé pan-romànic en aquest sentit i certament molt antic en la Romània. En català, p. ex., en tenim exs. en tots els textos literaris del S. XIII en Llull (*Merav*, *Blanq.*), en Jaume I, en Desclot etc.; i justament en relació amb *faules* i *rondalles*. «axí t'à pres com als gigants, dels quals recompten les faules» en el *Boeci* de Ginebreda, S. XIV; «vós no comptau fàbules o *rondalles*», Lacav; *recontament* i *recontador* també es troben més d'un cop en Llull. En francès *reconter* «raconter» es documenta en els Ss. XII i XIII. De l'oc. ant *recontar*, *-mt*., ja cita quatre exs. dels Ss. XII-XIII el gloss. de la *Chrest.* d'Appel (*St. Honorat*, *G. de Rossilhon* que és de poc després de 1100), també hi ha *recomtansa*, *recomtament*, *recomtable* en els trobadors, *racontance*, *recontament*, *reconte* etc. en fr. ant. des del S. XII (FEW II, 995a22-50), i fins *raconteilnes* en un text lorenès (ib., 995a52). L'it. *raccontare* ja es troba en D. Cavalca (c. 1300), *racconto* en el Redi.

Es doncs ben concebible que *recontàlia* format com el mall i ross. *contalla*, *contarella*, vagi existir en el mossàrab pre-català de Val. i Bal. Evidentment pronunciat *recontàlia* pels moros (1). Que en aquest el *t* emfàtic es tornava *d* catalana i el *qaf* s'havia de convertir en *-g-*, això és normal, i ho podem donar per descomptat (2); que una *g* en contacte amb vocal posterior cau sovint (3) també és un fet, *cogula/caula*, *eixugamà* > *eixuamà*, *noguer* > *noer*, i (4) que *reo-* es contrau aviàt en *ro-*, tampoc podem regatejar-ho. Però els dos últims punts (3 i 4) causen cert escrúpol, puix que són fets tardans i gens generalitzats. És veritat que també podríem admetre que en el compost *recontare* s'hagués sonoritzat la *-c-* ja en romànic pre-islàmic (tal com *reconèixer* > *regonèixer*, *recudir* > *regodir*, *RECAPTARE* > *regatar*, *-tejar*), i que aquesta *g*, fonema no aràbic, els moros l'haguessin eliminada del tot o bé canviada en llur *g* escassament audible. No és la possibilitat de cada un d'aquests detalls fonètics el que ens pugui fer escrúpol, però l'acumulació de tots quatre, sense proves documentals, ens deixa en un gran escepticisme.

3) Potser el sentit primitiu de *rondalla* no estava de la banda de 'contalla' sinó per la de 'explicacions supersticioses, excuses increïbles', del qual ja hem trobat proves en la vella documentació, recordem «*rondalles* de velles anies superstitiones» en el *DTO*, *rondalla* = mentira en A. de Moros i en *CRos*, «fa los ulls fenestres de mentides e fa ses orelles forats de *rondalles*» en el text que ens donen de Llull, i en el

de Fc. Prats; *rondall* maestr. 'endevinalla'.

Pensaríem en un derivat de RUMINARE 'remugar' en el sentit de 'rumiar', 'cavillar', 'fer càbales' com en el passatge de Prats RUMINARE ha deixat descendència romànica hem vist *ruminar* (*rom-*) en JRoig, hi ha *rumina* en sard campidanès; si no ben bé RUMINARE, el seu primitiu RUMARE s'ha perpetuat en tot un grup de parlars italians dels més conservadors l'it ant *ruminare* resta avui amb el sentit de 'rumiar, cavillar' a Pisa, i fins avui hi ha sobreselva *rumà*, el merid *rumari* a Basilicata, Apúlia, Abruzzi, Laci, Úmbria, Marques (*Mem Ist Lomb* XXIII, 282; REW, 7437; FEW x, 556a16).

Ara bé del ll. RUMEN 'estómac de remugador' va quedar en mossàrab *rummana* que el nostre *RMA* ens explica com «*stomachus ubi coquitur cibus in his qui remugant*», acabant-ho, doncs, amb una glossa catalana. D'altra banda Plini anomena *ruminales* els animals remugadors. Els romans anomenaven *Rumina* una deessa «qui présidait à l'allaitement des enfants», i tant Varró com St Agustí ens testifiquen que li havien fet un temple en el lloc on Ròmul i Remus mamaven de la Lloba: un d'ells dóna a la deessa el nom de *Rumina*, l'altre el de *Ruminalis*, l'indret era sota una figura que Ovidi anomena *ficus rumina*, i Titus Livi *ficus ruminalis*.

Es evident que Sant Agustí ens presenta això com una superstició. Doncs, admetem que tals supersticions o cavillacions les anomenessin amb el neutre plural RUMINALIA i que això quedés com a nom de tota superstició i contarella increïble entre els mossàrabs. Pronunciat **romnàlia* hauria estat diferenciat en *romdàlia* > *rondalla*. De tota manera això seria més aviàt mossàrab que pròpiament català, car la *u* de *rumina*, *ruminare*, està ben testificada com a llarga en llatí i en romànic, i tant el pas de *ū* a *o*, com el tractament de *M'N* són contraris a la fonètica estrictament catalana (on solament *men* o *mbr* són resultats possibles de *-MIN-*).

4) L'article d'AlcM acaba amb un suggeriment etimològic, que pres al peu de la lletra és evidentment insostenible: «relacionable amb el fr. *rondeau*, classe de poesia» només es pot entendre en el sentit de mot romànic català, germà del mot francès, més que més quan l'autor afegeix «que deriva de *rond* 'rodó, voltat'». Salta a la vista que *rondeau* era *reondel* o *reõndel* en francès antic, i que per tant en forma catalana no podria ser altra cosa que *redonell* (*rod-*) no hi cap via fonètica imaginable que pugui conduir des d'això a *rondalla*.

D'altra banda hi ha el fet històric que el terme francès *rondeau* no és cosa gaire antiga: fou inventat per Guillaume de Machaut, 2ⁿ quart del S. XIV, quan ja feia 30 anys de la mort de Llull; i per damunt de tot l'enorme discrepància semàntica ens hauria de dissuadir del tot d'aquesta idea, si ja s'afegeix a aquelles dues fortes objeccions: ni la *rondalla* és en vers, ni el *rondeau* és res més que lírica sense res de narratiu.

Si no fos que la manca d'etim. satisfactòria ens invita a subtilitzar cercant algun enllaç semàntic, ni que